

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Miraculum ad Tumulum S. Martyris Wenceslai, Bohemiæ Principis, in manibus Arnesti patratum, aliáq[ue] ejus consilio perfecta. Moritur Arnesti Pater, & Filium amplissimarum ditionum scribit hæredem. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

C. XIII. PATER ARNESTI MORITVR. 71

Pœnas acerbiores lumbis DEVS. Pecunias, & Ecclesiarum thesauros Ecclesiarum nunquam feliciter in bellum expendi, innume-
ris exemplis patet. Factum Ioannis avi sui imitatus est Imperator
Sigismundus, malo etiam ipse eventu, ut notavit Joannes Tonner
S. I. in Vestigio Bohemiæ Piæ.

Carolus Filium amari. Sapienter à Tacito dictum Regia zelo;
(lib. 2. Annalium) civilia, etiam filiorum, ingenia regnantibus
displicere. Et optimè Cassinus Noster: Regnum esse eiusmodi in-
dulsum, quod alteri nemo velit concedere, nisi mortuus.

Miraculum ad Tumulum S. A. 1338.
Martyris Wenceslai, Bohemiæ Princi-
pis, in manibus Arnesti patratum, aliâq;
ejus consilio perfecta. Moritur Arnesti An. 1342.
Pater, & Filium amplissimarum
ditionum scribit hære-
dem.

CAPUT XIII.

A Nno 1338. tertio Kalend. Octobris illustre omnino ma-
raculum, ad sacrum Divi Wenceslai Martyris, & Bohe-
miæ indigetis tumulum, divinitas operata est, quod quia Trophæa S.
ad Arnestum parte aliquâ spectat, hic referam: Tres bal-
listarij artifices Pragæ advenerant; ex his unus, dum sermones
conferunt, admonet S. Wenceslai Bohemiæ Principis Natalem die
Haget, 1338.
crasti-

Maledicentia in Sanctos raro in-
alta.

Muto-rebilita-
ta loquendi
facultas.

craftinâ celebrari; vacationem igitur ab opere futuram, eoque maturius primâ luce ante populi affluxum occupandum locum esse, ut, *sancti Principis* exuvijs honoratis, gratia cælitus impetretur. Assentitur sociorum alter, tertius alibi natus, per summam linguæ petulantiam, & scurrilem vernilitatem, negat sibi cum *blenno* illo & *bardo* (ita *S. Martyrem* appellabat) quidquam negotij esse; nescire se *albúsnæ an ater* fuerit, eum se proinde nullo honore dignari. Innumeris exemplis cognitum est: *DEVVM* suorum amicorum injurias ex tempore, & iracundiùs ferè prosequi, suas persape differre: è vestigio lingua improba hæret, redditurque immobilis; mutus manibus pœnam socijs indicat; fit clamor, & populi accursus maximus, vident quid accidisset, causam etiam, & maledictum à socijs percontando, resciscunt; suadent omnes ad tumultum *S. Martyris* deprecandæ culpæ deducendum esse; deducitur, atque *Arnesto Decano Ecclesiæ*, cæterisque Sacerdotibus ac Prælati ostenditur. Aderat Peregrinorum (ut temporum illorum ferebat Pietas) innumera multitudo, ad colendam *Divi Wenceslai* memoriam collecta; nihilo religione & spe in *DEVVM* inferior, imò etiam firmior *Ecclesiæ Pragensis Clerus*, cum *Decano* & Prælati, humi prostratum miserum, apud *Divi* tumultum cingunt, oratur ardentè; nihil dubitavit *Arnestus* cum cæteris *Ecclesiæ Prælati*, *Caput S. Wenceslai* auro inclusum & gemmis, muti hominis capiti imponere. Vix admovent, momento restitutam sibi loquendi facultatem clamoribus & lachrymis testatur, gaudente inter hæc populo, & gloriæ *S. Wenceslai* clarissimè applaudente.

Hacth. 1340.

Ioannes Pragensis Episcopus Ordinem Canonico-
rum Reg. S. Augustini Arnesto commendat.

Anno 1340. *Ioannes Pragensis Episcopus*, Vir sanctimoniâ vitæ illustris, & multis calumnijs, ut boni solent, jactatus, cum Cœnobium *Raudnicij* in ditione Episcopi magnis opibus condidisset, die quo assumptam in cœlum DEI Matrem veneramus, *Arnesto Decano*, alijsq; primoribus viris in societatem, & gloriam boni operis *Raudnicium* evocatis, Cœnobium ipsum *Canonicis S. Augustini Regularibus* donavit, & tradidit, quod primum in Bohemia ejus Ordinis fuit. Convivio lautissimo excepti hospites ab Episco-

Episcopo sunt, sed Sapientum, aut Sanctorum potius convivium illud fuisse, sermonis argumentum, & *Iannis Episcopi* uberes super mensam lachrymæ probant. Laudabat Religiosum cæcum *Optimus Præsul*; addebat, sibi à DEO revelatum vitæ finem instare; salutem itaque suam hospitibus lachrymans commendabat, pluraque in eam sententiam, dum convivas dimitteret, loquebatur. Alitè in *Cor Arnesti*, senis Episcopi lachrymæ descenderunt, & illam *Raudnicensem* Religiosorum hominum Familiam propriè sibi tuendam, & ornandam postea sumit; auxit etiam ædificationibus, ut nulli majorum suorum, aut posterorum Episcoporum usque ad nos, in eo ordine Religioso amando, & locupletando concesserit.

Hagek. An.
1367.

Pontanus in
Bohemia Pis.
Hagek. Ann.
1342. Paulus
Zidek in M. S.
Dobræv. Ep.
Olomuc. hist.
Bohe. l. 22.
Carolus Mat-
chio Mora-
viæ Colleg.
Canonicor.
ad omnes SS.
fundat.
Pontan. in
Boh. Pis.

Hoc etiam tempore *Carolus* (Princeps virtutibus omnibus clarissimus) etsi arctè, contemtèque, ut antè significavi, habebatur à *Patre*, qui nimium sibi juris arrogabat in filium, pietatis studio incensus, ex prioris fortunæ reliquijs, *Pragæ Regiam Capellam SS. Omnium nomine*, Collegio Canonorum addito, & liberalissimè dotato, amplificavit; *Proposito & Canoniciis* sua relicta libertas, quæ in Decani Electione uterentur, nullus tamen nominari poterat, nisi *Artium omnium Magister*, & *Canonum*, aut *Theologiae Licentiatus*, aut *Doctor*, quam sanctionem summi Pontifices facilius approbârunt. Hæc *Arnesti* consilio gesta esse (ob intimam amicitia usum, *Carolus* inter & *Arnestum*) possumus suspicari.

Arnesti Pa-
ter moritur.

Suspicio etiam non levis est, per id tempus *Arnesti* Patrem vitâ cessisse; habeo in manibus ipsas *Originales*, ut vocant, *Testamenti* litteras, vetustissimo scripturæ genere datas in *Scara* Anno 1341. IV. Calend. Januarij. Scio viros prudentes testamenta longè ante mortem condere, & humanæ vitæ incertitudinem timere, tamen cum in ijs litteris *Arnesti Pater* ægrum se corpore scribat (& alioquin ætas ingravescens non multum vitæ promittebat) meritò anno eodem, aut sequente 1342. obiisse creditur.

Testamenti
paterni exe-
cutor Arne-
stus.

Arnestus igitur moriens filium, & Pontificum & Principis gratiâ, suâque virtute & doctrinâ florentem videns, & in primis, velut *primogenito* Filio, Matrem *Aleliczkam* adhuc superstitem, & unâ fratris sui *Theodorici* filios (qui *Hofstinam* Arcem ad *Brodans*

cum illo terrarum tractu tenebant) commendavit, unumque illorum omnium suarum facultatum scripsit heredem; neque repugnare *Fratres*, sed *Arnesti* Pietatem, & Justitiam pridem perspectam venerantes, portionem debitam ex ejus sacris manibus accipere maluerunt. Recitabo Antiquitatis amore earum litterarum exemplar, simulque properè ex hisce tenebris, ut pridem cupio, emergam. Septemdecim Annos in *Decani* officio egit *Arnestus*; quid tamen antiquitas nobis reliquit, quod scribi posset? nihil per ignaviam agebat, ad *DEI Maximam gloriam* referebat, omnia, vestigia ubique imprimebat altissimæ Virtutis, unum totum præclaris facinoribus præconium defuit; itaque rerum quas scriberem inopiâ, cæcâ quadam in nocte hæcenus videbar versari

Virgilium.

ruit Oceano nox

- - -

Involvens umbrâ magnâ terramq; polûmq; ,
at in posterum ut jam hinc video

- - -

alto se gurgite tollunt

Solis Equi, lucemq; elatis naribus efflant.

Notæ in Caput XIII.

Duos mutos
 capite S.
 Venceslai
 admoto cu-
 rat Arnestus.

AD Arnestum parte aliquâ spectat: *Ad Decanum Ecclesie Pragensis cura sacri corporis pertinebat, qui admovere morbis sacrum illud caput solebat. Se ipsum (cum semel bene processisset negotium) imitatus Arnestus, coram Carolo Cæsare, ut diserte narrat Hagecius An. 1347. atractu sacri Capitis alium Mutum sanavit, totamq; facti hujus gloriam in D. Wenceslaum merito transtulit.*

DEUM

DEUM suorum amicorum, & charissimorum Deus Sanctos suos defendit.

injurias. *Exempla passim in Speculo Exemplorum inuenies, blasphemias in Sanctos extremis & atrocissimis supplicijs diuinitus punitas, lege apud Dauidium, aliosq. Sollicitus est de honore Sanctorum suorum DEUS. Ubi nos habemus in Genesi: Non permanebit spiritus meus in homine; in Hebræo esse dicitur: non invaginabitur spiritus meus; est enim DEVS (ut loquitur Franciscus Georgius Probl. 79. in Genesim) in Sanctis suis velut gladius in vagina, ob velocitatem scilicet auxilij, ob defensionem Sanctorum, &c. Huc referri potest illud, quod D. Ambrosius de Beatissima Virginis deffensatione dixit: Maluit Dominus aliquos de sua generatione, quam de Matris pudore dubitare.*

Recitabo litterarum exemplar. *Hoc ipsum, ut apponerem, quidam in Antiquitate curiosi monuerunt.*

Arnostus de Scara Testamenti Ita in vetusta membrana inuenio. in Originali.
sui Executorem constituit R. D. Arnestum Decanum Ecclesiæ Pragensis, filium suum. An. 1341. Archiv-Glaz. N. 17.

NOuerint universi, presentes litteras inspecturi: quod ego Arnustus de Scara, licet aliquantulum eger corpore, sanus tamen mente, & in bona valetudine rationis, dilectum filium meum D. Arnestum, Decanum

K 2

num